

KANOLA TARIMI

ÖNEMİ

Kanolanın kışlık ve yazlık çeşitlerinin bulunması yetiştirme devresinin çok kısa olması ,birim alandan diğer yağ bitkilerine oranla daha yüksek ürün ve yağ sağlama aynı zamanda yağ bitkileri içerisinde en ucuz elde edilen yağı vermesi üstün özelliklere sahip bir yağ bitkisi olduğunu göstermektedir.Kanola hayvancılık ve arıcılık sektörünün gelişmesi ve yağ açığımızın kapanması açısından ekilecek bitkilerin başında gelmektedir.

Yapılan araştırmalarda ülkemizde kanola tarımı için en uygun Trakya bölgesinde uzun yıllardan beri yapılan buğday ve ayçiçeği ekimi topraklarımızın doğal yapısını bozmuş ve verim her yıl giderek azalmıştır.Bunun yanında her yıl aynı bitkilerin ekilmesi hastalık ve zararlıların artmasına neden olmuştur.Çiftçimiz bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için her yıl toprağa ilaç,gübreleme vb.gibi işlemler uygulamış ve elde edilen ürünün maliyeti artmıştır.Durum böyle olunca bölgede susuz koşullar altında yetiştirilecek bir münavebe bitkisinin ekilmesi kaçınılmazdır.İşte bu günkü koşullarda ekonomik olarak ekilecek en uygun bitki kanoladır.

KANOLA YETİŞTİRİCİLİĞİ

Çevre koşullarına çok iyi adaptasyon gösteren kanola özellikle deniz iklimini sevmektedir.Kurağa dayanıksız bir bitki olduğu için oransal nem yüksek uzun vegetasyon süreli bölgelerde ,yani kışları ılıman ve yağışlı geçen bölgelerde kışlık olarak iyi yetişir.Kışlık çeşitler genel olarak kar örtüsü altında -20,-25 dereceye kadar hatta su tutmayan topraklarda daha düşük derecelerdeki soğuklara dayanmaktadır.Kışlık kanola tarımının vegetasyonu 8-10 ay gibi bir süre gerektirir.Fizyolojik kışlık çeşitlerin gelişmesi için ayrıca 35-40 gün +5 derece civarında düşük sıcaklık dönemine (Vernalizasyon) ihtiyaç vardır.Kışlık olarak buğdayın yetiştiği iklimde kanola rahatlıkla yetişebilir.

TOPRAK İSTEKLERİ

Şekerpancarı,buğday ve arpanın yetiştirebildiği bütün topraklarda kolaylıkla yetişebilir.En iyi kanola toprakları humuslu ,kireç durumu iyi ,derin profile sahip orta ve orta ağır bünyeli topraklardır.Kumlu ve hafif topraklar kanola tarımı için uygun değildir.Fakat bu gibi topraklarda da verimi ayçiçeğinden fazladır.En iyi gelişmesini Ph 7.0-7.4 olduğu havadar topraklarda göstermektedir.

EKİM NÖBETİ

Münavebede yeşil aksamı bol bir yaprak bitkisi olarak yer alan kanolanın ön bitki değeri oldukça yüksektir.Çünkü ;

1-Hububat türlerine nazaran tarlada 2-3 kat daha fazla hasat artışı bırakır.

2-Toprak derinliklerine köklerini salar ve bu şekilde toprağı gevşetip havalandırır.

3-Geniş bitki aksamıyla toprağı iyi örter ve gölge tavi oluşturur.

4-Yabancı otların gelişmesine fırsat vermeyerek kendisinden sonra yetişen bitkilere temiz bir tarla bırakır.

TARLA HAZIRLIĞI ,EKİM ZAMANI ,BAKIM

Tarla derin ve iyi işlenmelidir.Toprak yüzü iyi düzlenmeli tezeksiz olmalıdır.Toprak pullukla derince sürülür.Anıza ekilecek olursa anız erken ve derin sürülür.Tarladaki diğer bitki parçalarını ve toprağı ufalamak için goble ve üzerine aysan çekilip toprak ekim yapılabilir hale getirilir.Toprak tavını kaçırmadan gübresi verilip hemen ekim yapılmalıdır. Bu tavadan faydalanan kanola iyi ve muntazam çimlenir.Ekimde dikkat edilecek en önemli husus küçük olan tohumların fazla derine gitmesinin engellenmesidir.Ekim derinliği ağır topraklarda 2 cm. hafif topraklarda 3 cm. dır.5 cm. den derine giden tohumların çimlenip çıkmaları zordur.Ekimden sonra tavlı topraklarda bir merdane geçirilerek sıkıştırılması tohumun ,toprağı teması ve çimlenmesi açısından iyi netice verecektir.Normal sıklıkta olan bitkiler ,kışa girmeden toprak üzerinde rozet bir yapı oluşturur.Eğer çok sık bir ekim yapılırsa bitkiler normalin üzerinde boy atarlar ve bu şekilde kışa mukavemeti olmayan bir

özellik kazanırlar.Normal koşullarda dekara 400-600 gr tohum ekilir.Ekim sıklığı toprak özelliklerine ,iklime ve çeşide göre farklılık gösterir.Ekimde en uygun sıra arası mesafe 35 cm dir. Kanola tarımında verimi etkileyen faktörlerden bir tanesi de ekim zamanıdır. Kışlık kanolanın en uygun zamanda ekimi yetiştiricilikte çok önemlidir. Soğuğa dayanabilmesi için kışa girmeden önce bitki boyunun 10-13 cm ye ulaşması ve rozet yapraklarını meydana getirmesi gerekmektedir. Trakya bölgesinde en uygun ekim zamanı 15 Eylül olarak belirlenmiştir.Trakya bölgesinde denenen BRİSTOL ve EUROL kışlık kanola çeşitlerinin kış soğuklarından zarar görme problemi yoktur. Bitki kışa girmeden rozet yapraklarını oluşturup 10-13cm boylanırsa kıştan kesinlikle zarar görmez.Kanolaya verilecek gübre miktarı dekara 12-14 kg. saf azottur.Kanolanın kışa girmeden önce rozet yapısını oluşturabilmesi ve canlı olması için ekimde bir miktar azot verilmelidir.Fakat bu dönemde verilecek fazla azot bitkinin aşırı şekilde büyümesine neden olabilir. Yinede ekimde dekara 2 kg saf azot verilmesi uygundur. Bu dönemde azot DAP ve ya 20-20-0 gübresinden verilebilir.Sapa kalkma devresinde dekara 6 kg saf azot hesabıyla amonyum nitrat verilmelidir. Tomurcuklanma ve çiçek açma devresinde azota olan ihtiyaç büsbütün artar. Bu dönemde dekara 4 kg saf azot verilmesi verim açısından çok yararlı olacaktır.Fakat gübrenin verilmesinde yağmur durumuna göre hareket edilmelidir. Atılan azotun arkasından uzunca bir süre yağmur yağmaz ise verilen gübre bitkiye zarar verir.

HASAT

Eylül ayında ekilen kanola Mayıs sonunda ve Haziran ayı içerisinde biçerdöverlerle hasata uygun hale gelir.Hasat işlemi normal buğday– ayçiçeği biçerdöverleriyle yapılabilir. Biçim zamanı bitkinin sarardığı ve alttan 10-15 cm lik bölümün yeşil sarı olduğu dönemdir.Danelerin bir çoğu koyu siyah bir renk alarak olgunlaştığı durumlarda biçim harman aynı anda biçerdöverlerle yapılır.Kanolanın harnupları kolaylıkla açılabilir.Bu nedenle biçerdöverlerle hasatta %10 -15 tane dökümü normal sayılmaktadır.Hasat sırasında nemin %14 olması uygundur.Nem fazla olursa daneler bitkide kalır,az olursa dökülme çok fazla olur.

TOHUM VE SAP VERİMİ

Hasat sırasında tohum kaybının %10-15 olmasına rağmen kanoladan tatminkar bir verim alınabilir.Avrupa ülkelerinde dekara tohum verimi 300kg kadar çıkmaktadır. Ortalama 180-200 kg/da tohum alınmaktadır. Dekardan ortalama 450 kg sap ve kavuz elde edilir. Kavuz verimi sap veriminin 1/3 ü kadardır.Ekim zamanı bitki sıklığı gübreleme ve bakım işleri iyi yapıldığında yağışlarında uygun gitmesiyle verim 500 kg /da Eurol çeşidinden 186 kg/da verim alınmıştır.

MUHAFAZA

Kanola tohumları diğer yağlı tohumlardan daha zor muhafaza edilir.Çabuk küflenir ve bozular.Bu sebeple ya erken satmak veya hava alacak serin ,rutubetsiz depolarada 80 cm. kalınlığında yığılarak muhafaza edilmelidir.Çuvallara konulduğu zaman yine aynı muhafaza şartlarında fazla yüksek yığın yapılmamalıdır.